

Mihin perustulo on ratkaisu?

Turun yliopiston sosiaalipolitiikan ja
sosiaalityön juhlaseminaari 4.12. 2015

Liisa Hyssälä
Kelan pääjohtaja

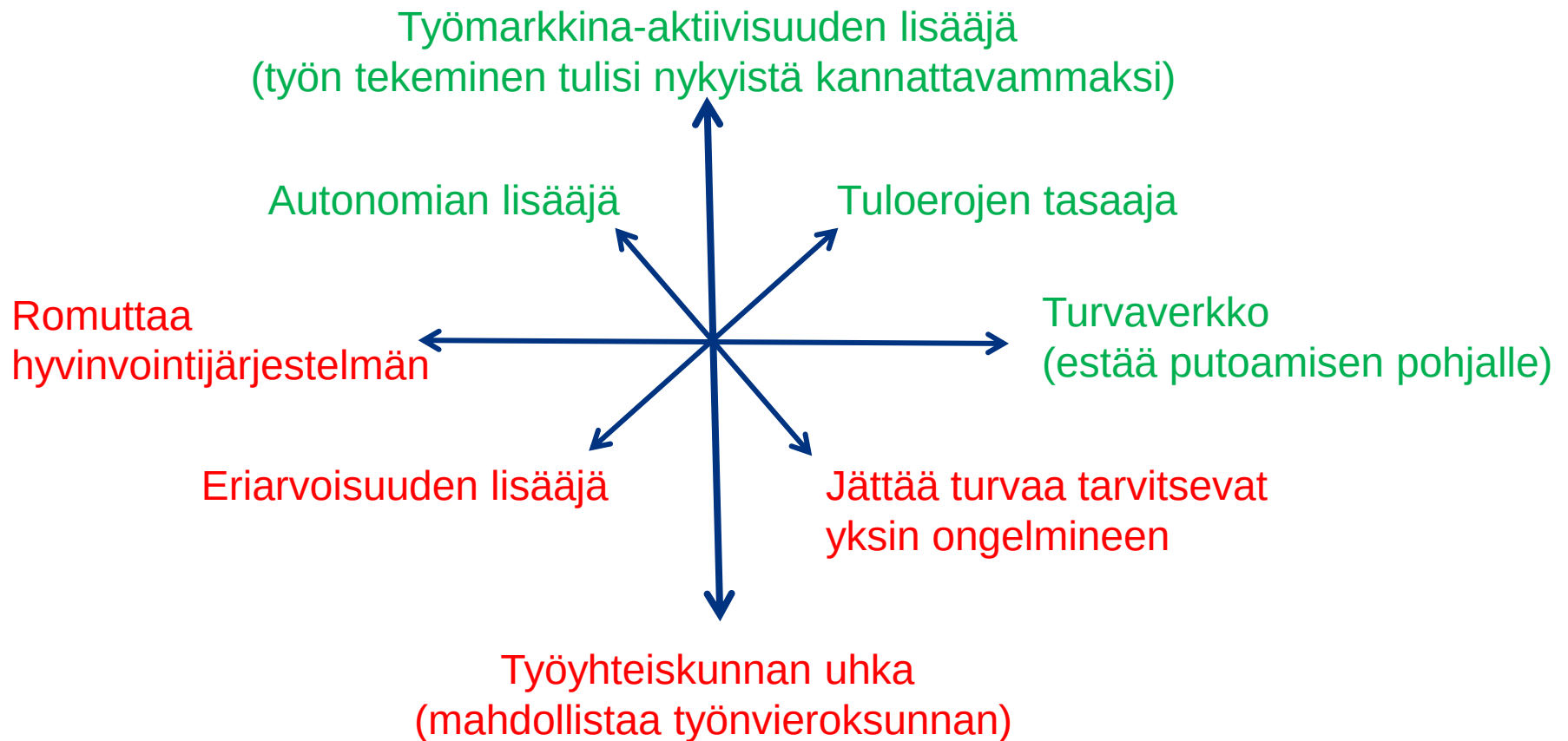
On esitetty, että perustulo...

- poistaa sosiaaliturvan loukkuja ja vähentää byrokratiaa
- yksinkertaistaa ja selkiyttää järjestelmää
- tekee satunnaisen työnteon aina kannattavaksi
- poistaa väliinputoamisongelmia
- vähentää köyhyyttä
- tukee ihmisten elämänvalintoja
- parantaa mahdollisuuksia neuvotella omista työehdoista
- mahdollistaa kieltäytymisen epätyytyttävästä työstä
- mahdollistaa työajan ja -tapojen muokkaamisen oman kiinnostuksen² vaatimallatavalla
- poistaa sosiaaliturvasta nöyryyttäviä ja kontrolloivia ominaisuuksia
- tukee mahdollisuuksia pienyrittämiseen ja itsensä työllistämiseen
- tukee luovaa työtä ja aktiivisuutta
- vähentää syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuksia mielekkääseen toimintaan myös ansiotyön ulkopuolella
- vapauttaa sosiaalityön ammattilaisten ja työvoimaviranomaisten aikaa turhasta paperityöstä asiakkaiden aktiiviseen auttamiseen

On myös esitetty, että perustulo...

- on liian kallis toteuttaa (korkea perustulo) tai
- riittämätön korvaamaan syyperustaista sosiaaliturvaa (matala perustulo)
- heikentää työnteon kannusteita ja antaa mahdollisuuden elää toisten kustannuksella
- jakaa rahaa myös niille jotka eivät sitä tarvitse
- vakiinnuttaa pätkätyöt ja edistää työehtosopimusten heikennyksiä (ay-liike)
- vaatii liian korkeat marginaaliverot
- ja heikentää työnteon kannusteita
- polarisoi yhteiskunnan niihin jotka kykenevät elämään työllään ja niihin jotka eivät
- jättää apua tarvitsevat selviytymään omillaan ja edistäisi nuorten syrjäytymistä
- kaikille maksettava tasasuuruinen summa ei huomioi yksilöllisiä tarpeita
- Heikentää naisten työmarkkina-asemaa
 - naiset jäisivät miehiä todennäköisemmin hoitamaan lapsia kotona perustulolla

Tulkintakehykset suomalaisessa perusturvaa koskevassa keskustelussa 2006 – 2015

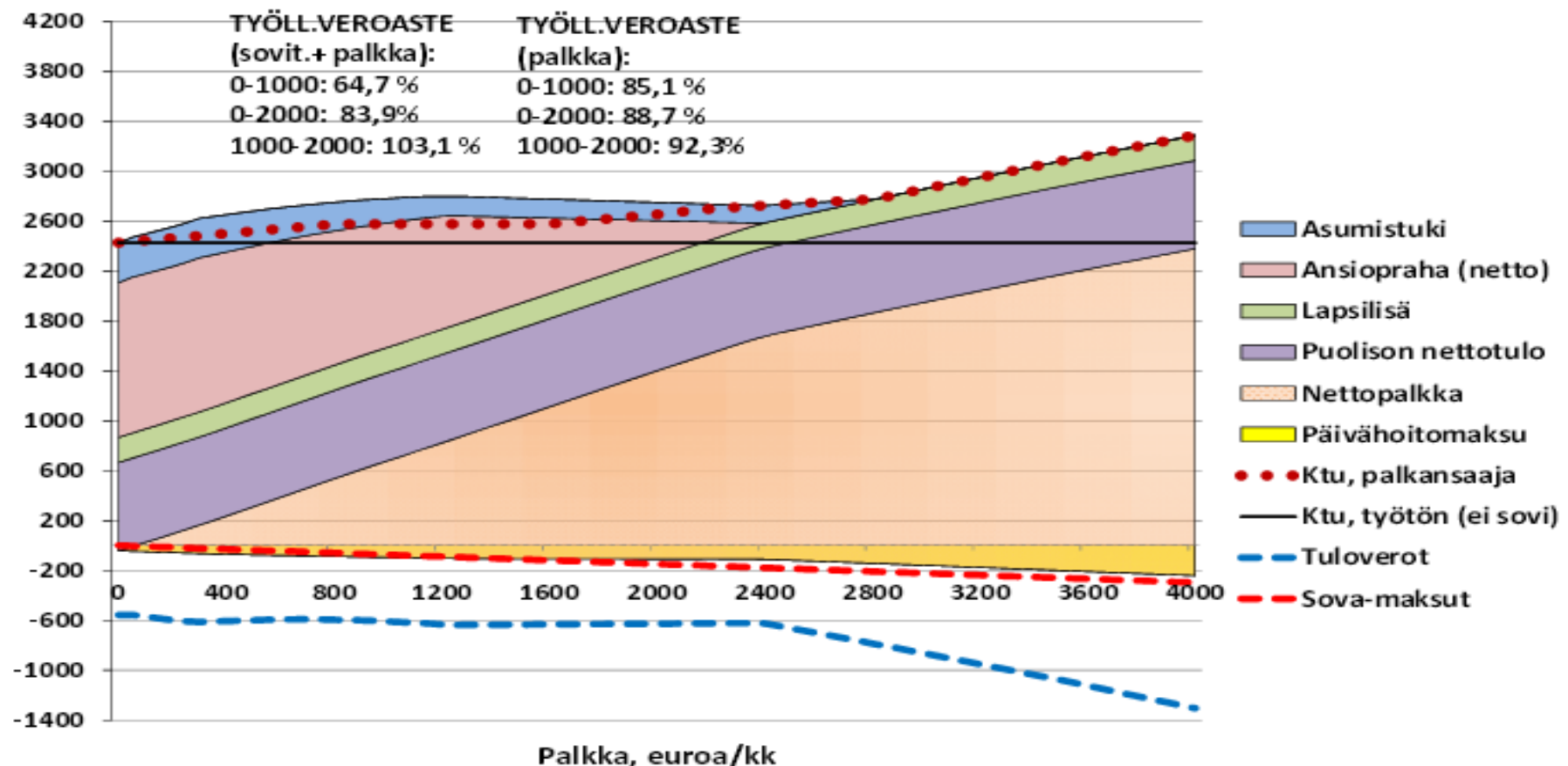

Perustulovaihtoehdot:

- **1. Täydellinen perustulo:** sosiaaliturvatarpeet tyydyttävä vastikkeeton rahasuoritus. Maksetaan säännöllisesti jokaiselle maassa asuvalle ilman tuen tarpeen harkintaa. Korvaa muun sosiaaliturvan
- **2. Osittainen perustulo** kattaa vain osan kohtuulliseksi katsottavasta perusturvasta (lisätukena jonkinlainen syyperustainen sos.turva)
- **3. Negatiivinen tulovero** (M. Friedman) on verotettavan tulon alarajan alle jääville pienituloisille maksettava tulotuki (lopputulokset sama kuin perustulossa)
- **4. Muuta mahdollisuudet**
 - esim. osallistumistulo (A. Atkinson) kohdennettu sekä työntekoon/sen vastaanottovelvollisuuteen sidottu tuki
- ⁵ Voidaan kombinoita osittaisen perustulon kanssa

Sosiaaliturvan kannustinongelmat (Viitamäki 2015)

Kuvio 15. Käytettävissä olevat tulot (ktu) vuonna 2015, €/v. Työllistytvä puoliso saa ansiopäivärahaa (ent. palkka 2 500 €/kk). Toinen puoliso saa työmarkkinatukea. Kaksi lasta (2 v. ja 15 v.). Vuokra 980 €/kk

PALJON ONNEA SOSIAALIPOLITIikka JA SOSIAALITYÖ 50 V

OMASTA JA KELAN PUOLESTA